

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 79

Tuzla, septembar/rujan 2018.

Cijena 1,00 KM

TEME BROJA:

Uloga i motivi lovstva
za djelovanje u korist
dobrobiti životinja

Lov na prepelicu

Sezona lova na zeca

Patkolov

Vrane
u fazanskim lovištima

Turski karabin
maksus za izbirljive lovce

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Enver Kurtić (Kalesija)
Salih Terzić (Tuzla)
Mirzet Idrizović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Zivinice)
Ismet Memić (Sapna)
Samed Mehmedović (Srebrenik)
Salih Lipovac (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Isajbeg Vejzović (Kladanj)
Faruk Huskanović (Gračanica)
Mujo Softić (Lukavac)
Nermin Mujkić (Doboj-Istok)
Suljo Mujić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovac.tk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovac" oslobođen je dijela
poreza na promet

4. oktobar - Svjetski dan životinja Uloga i motivi lovstva u djelovanju u korist dobrobiti životinja

Četvrti oktobar je posvećen pravima životinja i njihovom blagostanju, sa kojima čovjek čini prirodu bogatom, a svakodnevno ih ugrožava. Svakog dana nestanu stotine životinjskih vrsta. Njihovo prirodno stanište uglavnom ugrožava čovjek. Važan problem jest tema odnosa lovca prema životinjama jer se lovu i lovstvu pripisuju negativnosti, a one su mnogostruko veće u industrijskom uzgoju koje se u kritici uglavnom zaobilaze. Ispravno provedena lovno-gospodarska osnova garantira najbolje moguće uvjete šivota životinja u staništu, a lovna etika uz poštovanje lovine ne dopušta njezino zlostavljanje. Čovjek je lovac u biološkom i kulturološkom obliku dva miliona godina. Povezanost čovjeka s prirodom niti jedna druga vrsta ljudske aktivnosti ne može ponuditi kao lov kada se shvati da je lov tijesno povezan s razvojem čovjeka jer čovjek u 99% vremena svog postojanja bio lovac. Čovjek ne čini loše loveći i tako regulirajući ravnotežu u prirodi. Loveći, gajeći životinje, prihranjujući ih i štiteći on se samo vraća svom iskonu, odnosno živi punim životom superiorne ljudske vrste. Neizostavnost lova u historijskom razvoju čovjeka na biološkom, evolucijskom, duhovnom i kulturnom planu danas ima i naučne značajke kroz biologiju, šumarstvo, veterinu, ekologiju... u svojoj prirodnoznanstvenoj specifičnosti. Kad se tome dodaju i teorijske komponente istraživanja odnosa čovjeka sa životinjom, etiku i ekonomiku, onda je jasno da savremeno lovstvo treba razmatrati kao višeslojnu naučnu disciplinu. Središnja dimenzija lovstva je uzgoj i zaštita divljači, a tek potom korištenje, dakle već polazna tačka ocjene uloge lovstva u prigovorima je potpuno neadekvatno uzeta. Uzgoj određenih vrsta divljači ne iziskuje nestajanje ostalih vrsta životinja iz staništa, odnosno lovišta. Ispravno gospodarenje u znanstvenim, stručnim i zakonskim okvirima nužno ostavlja kvalitetno stanište i za druge životinjske i biljne vrste u prirodi. Cilj uzgoja je kvalitetan trofej divljači, a on je moguć jedino ukoliko postoji genetski kvalitetna i stabilna populacija. Uzgojni zahvati upravo idu u smjeru smanjivanja genetski niskog potencijala u divljači. Uzgojne mjere su pomoć prirodnim procesima koji su ne lovnim ljudskim uticajem uveliko ugroženi. Ukoliko se poštuju pravila lovne struke koja uvažava dosege nauke, uzgoj divljači ne donosi devastaciju staništa, iako je toga bilo, ali nikako ne kao planski sastavni dio uzgoja, nego je to bila posljedica neispravnog djelovanja struke ili nedopuštenih radnji. Lovci su djelatni garant očuvanja mnogih prirodnih izvora, što proizlazi iz naravi lovstva koje počiva na imperativu zaštite prirode, a potom na korištenju.

Kada je riječ o zaštiti prirode, koja se kao živi organizam neprestano mijenja, razvija i raste, treba naglasiti da je svijest o održivom razvoju i korištenju prirodnih izvora ključna u ispravnom poimanju odnosa čovjeka i prirode. Čovjek je dio prirode i podložan je njenim zakonima i najveći je doseg prirode, što mu daje veće obaveze, ali i prava. Ukoliko, koristeći prirodne izvore, čovjek od prirode uzme višak koji ona pruža, a da pri tom ne ugrozi kolijevku svog postojanja, ali ni prirodnu cjelovitost i raznolikost, tada da ne čini biološki, niti etički neprihvatljivu djelatnost. Čak kad bi se lovstvo ukinulo, a lov zakonom zabranio, u čovjeku bi ostao iskonski nagon za lovom, jer je to u njegovoj prirodnosti i društvenosti. Savremeno lovstvo nudi modus kojim lov nije ni instrumentalno niti sadržajno element razaranja, nego je važna poluga očuvanja i zaštite prirode. Lov i lovstvo sasvim sigurno nisu u suprotnosti sa zaštitom prirode, naprotiv oni su mnogostruko djelatni dio njezine zaštite.

Danas je lovstvo zakonski uređena djelatnost u okvirima znanstvenih i stručnih dosega i podložna snažnom i opće prihvaćenom etičkom kodeksu. Kada se govori o djelatnoj zaštiti prirode, onda kroz lovačka udruženja, brojnost lovaca, njihov neprestani izravni dodir s prirodom – život s prirodom, brojne akcije saniranja nakon suše, požara, poplava, bolesti, uklanjanja različitog otpada iz staništa itd., lovcima s pravom pripada primat. Kada je riječ o krivolovu, ukazivanje na štetne posljedice krivolova mora biti dio edukacije svih članova lovačkih društava, jer u njegovom sprečavanju najprije mogu doprinjeti sami lovci, uz sve ostale aktivnosti zaštite, prihrane i oplemennjivanja vrste kroz planski-selektivni odstrjel radi regeneracije zdravih prirodnih potencijala.

Myko In San

Dvadeset i peti radni sastanak

Predstavnici SLD TK, Alić Mensur, predsjednik, Ćorbić Seid, predsjednik Savjeta za lovstvo, Selimbašić Senad, član Savjeta za lovstvo i Pirić Selver, sekretar, održali su 25. radni sastanak u prostorijama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, sa ministrom Klinčević Mufidom i njegovim saradnicima iz oblasti lovstva. Tema sastanka je bila davanje saglasnosti na godišnje planove gazdovanja lovištima za 2018.-19. godinu, kao i realizacija projekata koje su članice SLD TK uputile nadležnom Ministarstvu, a vezano za zakonsku obavezu povrata novčanih sredstava od zakupa lovišta.

U sklopu ovih aktivnosti, Alić Mensur, predsjednik SLD TK, iskoristio je priliku da sa Mešković Miralemom, direktorom Turističke zajednice TK, potpiše Ugovor o sufinansiranju manifestacije Dani Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko Društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna lovnu sezonu na srneću divljač je započelo u lovištu Munjača, uz veselo druženje lovaca koje nije moglo proći bez dobre jagnjetine. Lovačka sreća je poslužila lovce: Memić Nijaz, Memić Sabit, Smajlović Said, Mehmedović Armin, Jusić Meksud, Omerović Šehrudin i Delić Feti. Svi oni su odstijelili po jednog srndaća od koji je jedan u medalji.

Ibro Memić

Selekcija srneće divljači

Da je prostor kojim gazduje LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna bogato lovnom divljači, moglo bi se reći pravi rezervat srneće divljači, svjedoči ovogodišnji ulov. U Grupi „Goduš“ Omerović Elvedin je odstrijelio svog prvog srndaća, u Grupi „Kobilići-Kraljevići“ mirnu ruku je imao Memić Fahrudin, a u Grupi „Međeđa“ su odstrijeljena dva srndaća, a strijelci su bili Muharemović Himzo i Osmić Muhamed.

Ibro Memić

Ismet ponovo izabran za predsjednika

Skupština LD „Husić Mustafa Čektalo-Sapna“ jednoglasno je potvrdila mandate novoizabranom rukovodstvu. Za predsjednika je ponovo je izabran Ismet Memić. Njegov zamjenik u narednom periodu će biti Hazim Smajlović. Za lovovođu je izabran Osmo Hasanović, a za njegovog zamjenika Besim Sejdinović.

Ibro Memić

Nova lovačka kuća za Dan lovaca

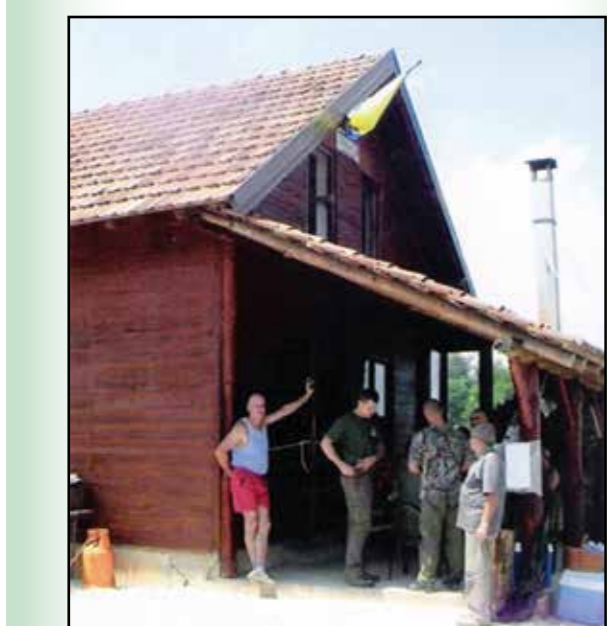
Sredinom avgusta, LD „Srndać“ Gračanica tradicionalno je obilježilo Dan lovaca općine Gračanica. Društvo je bilo organizator a domaćin LS „Doborovci“. Druženju je prisustvovalo 250 domaćih lovaca i gostiju. Sve prisutne su pozdravili, zaželili dobrodošlicu i ugodno druženje Huskanović Faruk, predsjednik Društva i Okanović Mehmed, predsjednik Sekcije „Doborovci“. U povodu ove svečanosti otvorena je i stavljena u funkciju novoizgrađena lovačka kuća, koju su vlastitim radom i sredstvima, uz pomoć Društva i donatora, izgradili lovci LS „Doborovci“. U ovu prelijepu i funkcionalnu kuću je uloženo oko 50 hiljada KM, a većinu građevinskih radova su obavili lovci Sekcije i ostalih sekcija Društva. Pored LD „Srndać“, donatori su bili: Općina Gračanica, MZ Doborovci, „Inter“ doo Matuzići, „Brčko-Gas“ osiguranje, „Alfe-Mi“ doo Živinice, Mujkić

Hamdija, Bećirović Hajrudin, Džafić Mehmed, Hamidović Ahmed, Piragić Zikret, Huskanović Orhan, Alić Lejla, Huskić Mejrema, Kahrić Mirzeta, i Avdić Ibrahim. Svima njima su uručene zahvalnice, a Okanović Mehmedu je predsjednik Društva uručio Plaketu SLD TK za doprinos u razvoju lovstva i lovnog streljaštva. Lovačku kuću su svečano otvorili Huskanović Faruk, Okanović Mehmed i Ahmić Muharem, lovac i veliki donator.

U okviru Dana lovaca općine Gračanica održan je i lovački nišan. Gađalo se u kružnu metu lovačkom puškom 12 mm i municijom brenek. U jakoj konkurenciji prvo mjesto je osvojio Šakić Fahrudin (LS „Malešići“), drugi je bio Fatmić Nevres (LS „Džakule“), a treći Musić Hamdija (LS „Džakule“). Lovačko druženje je obogaćeno kulturno-zabavnim programom i bogatom tombolom.

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Susreti lovačkih sekcija

i Trakić Mersed. U pripremama su učestvovali svi članovi Sekcije domaćina. Prisustvovalo je oko 100 lovaca, a sve je pozdravio, zaželio ugodno druženje i uspješan lov, Nezić Salih, predsjednik Sekcije domaćina. U sportskom dijelu susreta lovci su se natjecali u gađanju nepokretne mete iz sačmarice. Pobjednik Sendić Fadil je kao nagradu dobio pečeno jare, dar Sekcije „Mionica“. Veselo druženje je trajalo kasno u noć, uz muzičku grupu lovca Kikić Amira.

Fahrudin Gromić

U sezoni lova srneće divljači, tradicionalne susrete lovačkih sekcija LD „Jelen“ Gradačac ove godine je organizirala LS „Svirac“. Posljednjeg dana juna susretima su nazočili članovi sekcija: „Jasenica“, „Jelovče Selo“, „Kerep“, „Vučkovci“, „Mionica“, „Zelinja“ i „Biberovo Polje“. Povodom ovih susreta Sekcija „Svirac“ je zvanično otvorila lovačku kuću u lovištu Bučja. Organizacioni odbor susreta sekcija su činili: Islamović Maid (lovnik Društva), Nezić Salih (predsjednik LS „Svirac“), Gromić Amir, H.Osmanović Fikret i Elvir, Smajlović Samir, Karić Mahir i Sendić Fadil. Oni su bili i organizatori i finansijeri susreta, a sufinansirali su Bećirbašić Enes

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Ičkija koštala života

Izuzetan lovac i čovjek Sead (Sadik) Zukić, član LD „Jelen“ Gradačac, krajem jula, poginuo je u lovačkoj akciji, u minskom polju u mjestu Paprtanj u općini Zavidovići. Njegova smrt je sve zaprepastila i ražalostila. Kao uspješan poduzetnik ulagao je dosta novca i rada u razvoj i afirmaciju lovstva i lovnog turizma, a kao znalac, vrijedan, širokogrudan i disciplinovan, bio je cijenjen među kolegama lovcima, kinološkim sudijama i veterinarima. Prijatan, društven, duhovit i zabavan, Zuke je stekao veliki broj prijatelja sa kojima je lovio širom BiH. Društvo je izgubilo zaljubljenika prirode i lova, dobrog i omiljenog druga, koji je bio uspješan i kao odgajatelj kerova, posebno posavskih goniča, tzv. svinjara. Imao je vlastiti gater sa divljim svinjama. Sve svoje lovačke obaveze je obavljao vrsno, časno, pošteno i strastveno. Da je lov ičkija (tur. strast, sklonost) najbolje svjedoči Seadov život i odlazak na Ahiret.

Naš Sead, popularni Zuke, rođen je 1966. a član je LD „Jelen“ Gradačac od 1988. godine. Članovim

Društva, svim lovcima i prijateljima ostaje u trajnom i dragom sjećanju, ali će nam zauvijek nedostajati njegovo drugarstvo. Hvala našem dragom Seadu za sve godine druženja i lovovanja. Neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Čeke niču k'o pečurke

U LS „Vučkovci“ - LD „Jelen“ Gradačac, čeke niču kao gljive poslije kiše, ali ne samo čeke jer se u ovoj Sekciji velika pažnja poklanja uređenju lovišta pa su tako, pored uređenja lovačkih puteva i staza, izgradili lovačku kuću, lovačke vikendice, a u svemu tome su se istakli Bričić Zurahid Zurko, bivši i višegodišnji predsjednik Sekcije. potom članovi Kurbašić Bego, Bričić Nedim Medo, Bričić Osman Burić, Mešanović Avdija Matori, Bijelić Sifet... Pri krčenju šikare „padoše“ i stihovi:

Mi počesmo krčiti šumicu,
tu hoćemo praviti vikendicu
Počet ćemo pa kako nam bude,
uzdamo se u sve dobre ljude.

Dobri ljudi doći će nam pomoći,
mogu doći i danju i noću.
Pravimo za cijelu družinu,
i za stare i za omladinu.

Adil Turbić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Sijelo na Majeveci

Članovi Sekcije „Zahirovići“-LD Majeveci“ Srebrenik, sredinom jula, upriličili su nezaboravno lovačko sijelo na Majeveci, na kojem su bili lovci iz Tuzle, Čelića, Brčkog, Rahića i Srebrenika. Veselo druženje uz pjesmu, muziku i prepričavanje lovačkih zgoda i nezgoda, obogaćeno je takmičenjem u gađanju iz lovačkog naoružanja, a postignuti su sljedeći rezultati:

Pobjednici su dobili priznanja i novčane nagrade. Sve je proteklo u najboljem redu, u organizaciji predsjednika LS „Zahirovići“, Zahirović Bekrije, njegovog brata Vehbije, oca i sina Bečić Mahmuta i Ede, kao i drugih.

Husnija Kišić

Lovački karabin:

1. Softić Jasmin
2. Hasanović Bešlaga
3. Smajlović Dževad

Brenek:

1. Smajlović Dževad
2. Kurtić Said
3. Hasanović Bešlaga

Sačma:

1. Čeliković Ibrahim
2. Smajlović Dževad
3. Agić Fadil

Neke aktivnosti Lovачkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: Selver Pirić

Otvaranje lova

Na otvaranju lovnog sezone, u lovu na srndaća, LD „Tuzla“, odnosno Sekcija „Gornja Tuzla“, ugostilo je dugogodišnje prijatelje, kolege lovce LD „Srna-Grmeč“ Ključ. Lovilo se na lokaciji Konjkovići na Majevidi. Druženje je bilo primarno, a odstrijeljen je i jedan srndać.

Zatvaranje lova

Lovna grupa sastavljena od lovaca iz sekcija „Pasci-Par Selo“ i „Husino-Kiseljak“, na zatvaranju lovnog sezone odstrijelili su jednog srndaća na Staroj Majevidi, na terenu Ključ-Torovi. Spretni i sretni strijelac je mladi lovac

Mujabašić Ado, kojem je ovo prvijenac, a pored njega u lovu su učestvovali Smajić Muharem Hare (vođa Grupe), Jusić Nevres, Lugonjić Mijo, Tomić Božo, Alagić Jasmin i Jusić Adis.

Puštanje zeca

U okviru planiranih aktivnosti, ove godine Društvo je lovište obogatilo sa 35 mladih zečeva. Pušteni su po revirima u dijelove lovišta trenutno zabranjene za lov da bi divljač imala što više mogućnosti da se adaptira na novo prirodno stanište. Prethodilo je čišćenje terena od štetočina i predatora, a uslijedilo je čuvanje zečeva.

Neke aktivnosti Lovачkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše: Damir Huremović

Briga za divljač prioritet

Sa završetkom lovnog sezone 2017-18 nije se prestalo s aktivnostima u LD „Spreča“. Tako su lovci Grupe „Prnjavor“-LS „Kalesija“, na lokalitetu Crvena zemlja, u martu kultivisali i obradili parcelu od 6 duluma. Na njoj su zasijali

kukuruz koji je planiran za ishranu divljači u zoni svoje odgovornosti. Grupovođa Mirnes Huremović i njegov zamjenikom Asmir Kurtić su istakli: „Sredstva za sjetvu su obezbjeđena od članova Grupe. Briga za divljač je naš prvi cilj pa je tako prošle lovnog sezone obnova solila i hranilišta bila prioritet. Iznijeli smo nekoliko stotina kilograma soli i oko dvije tone žita. Sličnu akciju su izveli i lovci iz Miljanovaca. Odgovornost, disciplina i lovačka etika krasi članove Grupe. Sada imamo našu parcelu pod kukuruzom gdje se nadamo dobrim prinosisima tako da nećemo biti ograničeni količinom hrane namjenjene divljači. Parcelu je ustupio član Grupe, Alija Šabanović, bez ikakve nadoknade“.

Nova lovačka kuća

Kao dobro organizovano lovačko društvo, lovci LD „Spreča“ Kalesija vrše stalne aktivnosti na uređenju lovišta i zaštiti divljači, a u izgradnji lovno-tehničkih objekata prednjače u TK. Lovačka grupa „Miljanovci“, Sekcija „Kalesija“ započeli su izgradnju lovačke kuće na padinama Majevice, na lokalitetu Brezovače. Objekt je za manje od mjesec dana pokriven i doveden fazu završnih radova. Iako je udaljen od najbližeg prohodnog puta to nije spriječilo lovce Grupe da realizuju projekt. Ismet, Nuriya, Huso, Emir i Mirza Fazlić, Fadil i Elvir Hamzić, Šemso i Meša Sinanović, Ekrem Pezić,

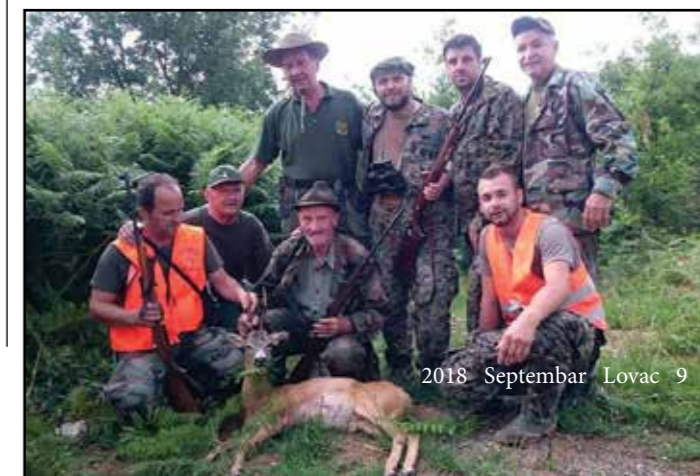
Sadrija Lipovica i Muho Avdić su istrajali da izgrade prelijepu lovačku kuću vlastitim sredstvima i radom, uz manju pomoć nekoliko donacija Društva i lovaca

prijatelja. Elvir Hamzić, sekretar LS „Kalesija“, istakao je da svi koji žele mogu u njoj boraviti, odmoriti se i uživati u zansnom prirodnom ambijentu koji je okružuje. Posebno se zahvalio Emsadu Bećirbašiću, Enveru Kurtiću i Adilu Tubiću, koji su podržali ovaj projekt.

Uspješno otvoren lov na srndaća

Da kalesijsko lovačko društvo odgovorno gazduje lovištem, odnosno da se stručno i stalno brine o zaštiti i održavanju divljači, dokaz je osjetan porast kvalitete i broja srneće divljači. Na otvaranju lova na srndaća odstrijeljeno je sedam grla srneće divljači. Radi se o izuzetnim i zrelim grlima mužjaka od kojih neki spadaju u visoko trofejna. Trud se isplatio, urodilo je dobrom lovom redovno unošenje žita, sijena, uništavanje štetočina, izgradnja i održavanje hranilišta i solila, ali i povećanje svijesti kod lovaca da se u lovište mora više unijeti nego iznijeti. Tome je dobar primjer odstrijel prvog srndaća pa šesterca, lovca Sadrije Lipovice, člana Grupe „Miljanovci“-LS „Kalesija“. Odstrijelio ga je na lokalitetu Brezovače, jugozapadnom dijelu Majevice. Spretnost je pokazao i Avdo Sarajlić, član Grupe „Prnjavor“-LS „Kalesija“, koji je na lokalitetu Crvena zemlja odstrijelio svog 20-tog srndaća.

Lovačko društvo „Majevica“ Srebrenik
Tradicionalno druženje

Lovačka sekcija „Crveno brdo“, na čelu sa svojim predsjednikom Mrkaljević Suvadom, tradicionalno upriliči druženje lovaca na lokaciji zapadne Majevice. Ovogodišnje druženje je organizovano u povodu završetka izgradnje lovačkog doma do kojeg je dovedena voda i saniran put. Prisustvovalo je oko 120 lovaca, članova sekcija „Crveno brdo“, „Zahirovići“, Duboki potok“, „Cage“, „Bjelave“, „Tinja“ i „Podorašje“. Donatori u izgradnji doma su dobili zahvalnice (na fotografiji). Veselo lovačko druženje je obogaćeno je takmičenjem u gađanju iz lovačkog naoružanja, a postignuti su sljedeći rezultati:

Brenek: 1. Kurtić Said 2. Buljubašić Almir
 Lovački karabin: 1. Ibro iz Brnčana 2. Mrkaljević Mahmut

Kantonalna liga u streljaštvu 2018

Nakon održana tri kola, ovogodišnje finale Kantonalne lige u streljaštvu - disciplina TRAP, u organizaciji SLD TK, održano je u prelijepom prirodnom ambijentu na lokalitetu Stara Majevica. Takmičenje je pobudilo veliko interesovanje pojedinaca i ekipa, a postignuti su zavidni rezultati u veoma jakoj konkurenciji. Nakon ekipnog takmičenja prvo mjesto je osvojila ekipa „Tuzla I“ s 388 pogodaka, drugo „Srndač“ Gračanica s 347 pogodaka i treće

„Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić s 332 pogotka. U takmičenju pojedinaca poredak je sljedeći: 1. Kaldrmdžić Jozo zv. Kiko („Tuzla“ I), 2. Meh Zoran („Tuzla“ I), 3. Jašarević Armin („Srndač“ Gračanica), 4. Šehović Sevret („Jelen“ Gradačac), 5. Muratović Hakija („Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić) i 6. Kovačević Toni („Tuzla“ I).

Selver Pirić
 Sekretar SLD TK

SEZONA LOVA NA ZECA

Sezona lova na zeca je oduvijek posebno radovala lovce. I danas se smatra bitnim lovačkim događajem jer osim što je lov zeca veoma atraktivan on potiče druženje i zbližava lovce. Nekad su zečevi bili najbrojnija divljač na našim prostorima i divljač koja se najviše i najrađe lovila, ali su rat i krivolov desetkovali ovu omiljenu lovnu divljač u našim lovištima pa je SLD TK više puta zabranio ili preporučio lovostaj na zeca s ciljem brže reprodukcije. Srećom lovačka društva imaju zakonsku i moralnu obavezu da u lovišta naseljavaju zečiju divljač.

Zec (*Lepus europaeus*)

Lovci ga odlično poznaju, lisice još bolje, a neupućeni ga često miješaju sa kunićem, koji liči na njega. Prirodno naseljava Europu i Aziju, a ljudi su ga prenijeli u Sjevernu i Južnu Ameriku i Australiju. Zec je jako prilagodljiva divljač te je raširen na cijelom našem području. Navikne se na svaki teren i klimu. Voli poluotvorene prostore u blizini šume u koju se skriva prema potrebi i u određeno doba godine. Na brojnost zečeva utiče bonitet zemljišta, padavine, nadmorska visina, visina snježnog pokrivača i razvijenost poljoprivrede. Područje išarano livadama izvanredno je stanište za zeca. Tokom godine i smjene godišnjih doba zec mijenja sklonište, tražeći hladovinu ljeti a topli zaklon zimi. Zec uglavnom koristi isto područje gdje je odrastao i kreće se uvijek istim putanjama, gonjen psima on se u većem ili manjem luku vraća na mjesto odakle je potjeran. Zbog te njegove navike lovci često misle da ga njihovi psi gone ravno na njih te će ga redovno dočekati ako sjednu na put koji zec koristi. Jako je plašljiva divljač pa izbjegava buku i klepetanje. Dobar je trkač te se često spasi brzinom i vještinama manevriranja pred neprijateljem, a ponekad ga zaštići

i boja krzna koja se odlično kamuflira s okolišem. Ima mnogo skloništa i dobre uvjete za opstanak. Vrijeme provodi uglavnom na otvorenim poljima i pašnjacima ili na rubovima šuma, a često se može zateći i na usjevima i zasadima povrća. Sklonište mu je među korovom, u gustoj travi ili žbunju. Aktivan je uglavnom u sumrak i noću, kada izlazi u potragu za hranom. Ljeti se hrani travom, biljem i povrćem, a zimi, kada je izbor hrane oskudan, primoran je jesti grančice i glodati koru s mladih stabala i grmlja. Zbog njegove proždrljivosti i štete koju čini na poljoprivrednim kulturama, ljudi ga često ubijaju kao štetocinu. Zec je dug do 70 cm, težak 3-5 kg, uši su mu duge do 10 cm. Krzno mu je ljeti smeđe, zimi sivkasto. Osjetilo vida i mirisa jako su mu razvijeni. Dan provodi pritajen u svom skrovištu, a ako primjeti opasnost, daje se u bijeg. Prilikom trčanja često mijenja pravac kretanja, kako bi prevario neprijatelja. Jako je brz kada trči pravolinijski, dostiže brzinu i od 60 km/h. Krzno zeca je izuzetno dobro prilagođeno okolišu, boje je zemlje s tamnijim i svjetlijim prugama, te je po tim karakteristikama majstor kamuflaže. Zec se hrani isključivo travama, žitaricama, plodovima polja i šume, pupoljcima, mladima, mladom korom. Sezona parenja zečeva ovisi o vremenskim uvjetima. Obično počinje u februaru i traje do sredine ljeta. Zečica se koti 3-4 puta godišnje i koti jedno do troje mladih, koji se rađaju pokriveni dlakom i odmah vide. Mlade nosi 42-43 dana. Zečica doji mlade 30 dana. Svoje loge pravi tako da može promatrati okolinu i biti na oprezu. Zečica najčešće ne boravi sa mladima, da ne bi privukla pozornost predatora, ali je uvijek u blizini. Posebna zanimljivost je svakako činjenica da zečica nakon 38-og dana nošenja

može ponovno biti oplodena. Zbog hladnoće i prirodnih neprijatelja te obrade poljoprivrednih usjeva, smrtnost mladih je izuzetno visoka i iznosi više od 60 posto. Podložni su i različitim bolestima. U prirodi zečevi dostižu starost oko 4-6 godina. Zec ima najviše prirodnih neprijatelja jer je ukusna hrana svim grabežljivcima koji žive na našim terenima. Neprijatelji zeca su mala i velika lasica, kuna, divlja mačka, lisica, vuk, jazavac, pas, mačka, jastreb, sova ušara, orao...

Lov zeca

Prema Zakonu o lovstvu zec je lovostajem zaštićena dlakava divljač (sisavci - glodavci), a prema Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2018./19. godinu, zec se lovi u određene dane od oktobra do pred kraj decembra 2018. godine. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja, najmanji dopušteni promjer sačme za lov na zeca je 3,0-4,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m. Nekada je zec u cijeloj našoj zemlji bio divljač koja se najviše lovila. U brdsko-planinskim lovištima svojom je brojnošću znatno nadmašivao sve druge vrste dlakave divljači, pa je otvaranje sezone lova na njega držano bitnim lovačkim događajem. Ako se i lovilo više druge divljači, to se nije činilo u skupnim lovovima kao kad se išlo na zeca. Lov zeca omogućava

druženje što lovci cijene više od drugih zadovoljstava koja donosi lov. Kad je riječ o ovoj vrsti lova, on je nezamisliv bez dobra psa goniča. Bez njega nema ni pola užitka u lovu. Danas je potrebniji nego prije nekoliko desetljeća. Tada je u našim krajevima zeca bilo u izobilju, i unatoč slabim goničima dosta bi ih se ulovilo. Danas otvaranje lova na zeca najčešće završava vrlo skromnim ulovom ili čak bez njega, ali se svejedno jer završnica zarad druženja proslavlja kao da je lov bio uspješan. Zec se lovi potragom sa psima ptičarima, rjeđe goničima i šunjkavcima. Lov ptičarima je vrlo atraktivan, pa je stoga najčešći na našem području. Može se loviti prigonom, pogonom i rjeđe kružnim lovom. Lovi se uglavnom puškama sačmaricama različitih kalibara, od 12, 16, 20 itd. i puca se nisko nad tлом. Da bi se smanjila mogućnost rikošeta od smrznutog tla, u zimskim uvjetima lova koristi se meka sačma. Bolje svjetske tvrtke proizvođači sačmenog streljiva proizveli su streljivo specijalizirano za ovu vrstu divljači, punjeno u nekoliko verzija od 36-42 g i promjera olovniha sačmi od 3,5 do 4,1 mm i početne brzine 410 m/s. Za hladnijih jesenjih noći zec u potrazi za hranom obiđe velik prostor te pređe put od nekoliko kilometara te se u ranu zoru vraća na počinak. Na tom putu redovno se drži svojih stalnih prelaza i putova. Zec se za prigona lako pritaji u sklonište, iz kojeg ga je teško istjerati. Za tmurna i kišovita vremena zec se teško diže sa svoje loge i ne bježi daleko. U lovište dolazi rano u zoru, čim se razdani. Dobar gonič će brzo naći svježi trag kojim je zec prošao u sklonište. Ranjen ili umoran zec često umakne u kakvu rupu te je u takvom slučaju nužna pomoć psa jamara, koji zeca lako izvlači iz rupe. Prava je vještina pronaći zeca u jesenskim danima i duže ga slijediti. Ovo je pogotovo teško u kraškim područjima. Vrijednost psa se ogleda u brzini kretanja, dizanju divljači, dužini i ispravnosti gonjenja. U lovu pogonom lovci bi trebali biti udaljeni jedan od drugoga od 40 do 50 m, u protivnom zec će se lako provući između njih.

T. Mihaljević

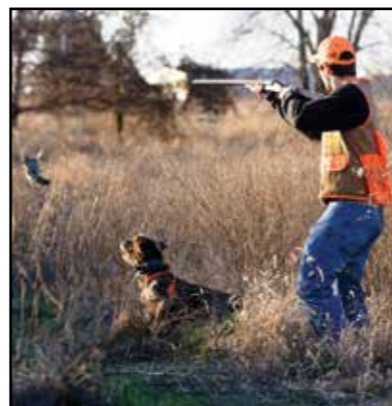
Lov na prepelice

Prepelica

Prepelica (*Coturnix coturnix*), najmanja je poljska koka iz porodice fazana s brojnim podvrstama. Prirodno stanište prepelice su stepe, a u našim krajevima najradije bira za stanište parcele pod žitaricama, livade, parcele s djetelinom, sojom i drugim prizemnim kulturama, gdje nalazi potreban zaklon i obilje hrane. Strništa su joj omiljena mjesta za boravak. Vidamo je na svim terenima, od ravničarskih do visokih planinskih, osobito u sušnim godinama. U naše krajeve dolijeće u aprilu sa zimskih staništa iz Sredozemlja, najčešće iz Afrike. Rasprostranjena je u skoro svim evropskim zemljama, Africi i zemljama južne Azije. Gnijezdi se i u našim krajevima u kojima boravi tokom ljeta, gdje odgaja mlade i priprema se za jesenju seobu opet na jug. Seoba prepelica počinje od polovine septembra i traje do kraja oktobra. Prepelica ima izuzetno visoku reproduktivnu moć i instinkt da održi stalnu ravnotežu u opstanku vrste. U vrijeme gniježđenja obično snese 12 do 16 jaja i uspješno izleže sve piliće, koji brzo napreduju i već sredinom ljeta sposobni su za samostalan život. Prepelica tokom ljeta intenzivnom prehranom prikupi dovoljno tjelesnih rezervi da bi se pripremila za daleke i neizvjesne selidbe. Mužjaci nisu uvijek uz ženke i mlade već lutaju uokolo u potrazi za drugim ženkama. Koka je dobra majka pa često zna prihvatiti i tuđe piliće koji su ostali bez zaštite, ali je pilići napuštaju čim im više nije potrebna. Sa starošću od 20 dana, mladi su sposobni za samostalan život. Prepelice se mitare dva puta godišnje. Odlično pamti svoje staro stanište, mjesto gdje se izgleda i gdje je odrasla, te se redovno vraća na isto mjesto. U prirodi je aktivna izjutra, dok još ne pregrije sunce, te u kasnim popodnevnim satima, kada se veselo oglašava poznatim „puć-pu-ruč“ i tada je najčešće možemo vidjeti kako pretrčava puteve i čistine između njiva. Prepelica se rjeđe zadržava na čistinama i golom terenu, gdje nema raslinja koje joj pruža sklonište i hranu. Živi na zemlji i nikad se ne zadržava na drveću niti slijeeće na njega. Nalazi sklonište i u travi koja je visoka jedva 15 centimetara, ali pogodnije sklonište nalazi u pšenici, djetelini i travi visokoj oko pola metra. Vinogradi i kukuruzišta privremena su skloništa ove ptice, kad vegetacija na površini zemlje nije dovoljno gusta. Ako se nađe na golom terenu, trči da bi potražila sklonište. Kad odluči poletjeti, veoma malo se digne iznad zemlje, uz izražen šum krila (za razliku od tutnja jarebice) i često uz kratak zov. Često iznenadi lovca, jer mu se nađe na maloj udaljenosti te pokuša naći zaklon u bujnoj vegetaciji. Kad je progone lovački psi, više voli potražiti sklonište trčeći. Kreće se izuzetno brzo i spretno, a leti uglavnom nisko i ravno. Nikada ne leti više od četiri metra iznad tla. Prepelica živi sama ili u manjoj porodici koju čini ženka s mladuncima. Uglavnom se zadržava na mjestima gdje se gnijezdi.

Lov

Ni manje ptice ni ljepšeg lova rekli bi dobri strijelci i sladokusci. Ovdje nema gomile mesa, tek umijeće lovca i uživanje u radu pasa. Prepelica se lovi na više načina, ali je lov sa psima prepeličarima kao stvoren za ovu vrstu divljači. Najbolje vrijeme lova je rano ujutro ili kasno popodne, a može se loviti i tokom cijelog dana, premda su tada rezultati lova slabiji. Lov ne treba počinjati u zoru. Bolje je pričekati da prepelice malo „prohodaju“ i ostave što više tragova, što psima olakšava traženje. Ujutro se obično zadržava u strništu, a preko dana, ako je sunce jako, traži zaklon u lucerki, heljdi i kukuruzu, gdje je svježije i gdje se odmara. Prepelica dobro izdržava markiranje pa se po toplu vremenu može vidjeti skoro pred samim nosom psa, potpuno nepomično i skoro neprimjetnu, s obzirom na to da joj je perje boje strnike i zemlje. Njezin kratak let od jedva 40-ak metara, nije brz i obično je ravan. Lovac ne treba žuriti s pucanjem. Treba pustiti da se prepelica malo udalji i onda je gađati. Prepelica je vješta u manevrima, zna proći goničima između nogu i zatim se pritajiti. Često kao da se poigrava sa psom, trčeći lijevo-desno i praveći krugove. Zato je za uspješan lov nužan dobro obučeni i iskusan pas ptičar kojeg prepelica neće uspjeti zavarati. Lov na prepelicu jedan je od najzanimljivijih lovova. Zahtijeva strpljenje, ali pruža veliko uživanje u radu pasa ptičara. To je prilika da se mladi pas uvježba i stekne potrebna iskustva. Lov pogonom uz pomoć dva-tri pogoniča, sa psom prepeličarom, omogućava lovcu da laganim kretanjem temeljito obiđe teren i usmjeri pogon. Veliki grupni lov na prepelice ne daje baš dobre rezultate. Da bi lov bio uspješan, poželjne su manje grupe, ne više od 5-6 lovaca. Razmak među lovcima je 10-ak metara, upravo zbog činjenice da se prepelice znaju izvući unazad i polijetati iza leđa ili jednostavno ostati u mirovanju. Bitno je parcelu pretražiti do kraja, bez obzira na to kolika je vegetacija. Najčešće se na samom kraju parcele podigne najveći broj ptica. Prilikom pucanja, lovac mora dobro zapamtiti mjesto gdje je ptica pala i bez skretanja pogleda ići na to mjesto dozivajući pse. Često prepelica padne kao da je smrtno pogođena, a samo joj je oštećeno krilo, i pobjegne daleko. Tada su od pomoći dobri psi. Bitna je i disciplina lovaca. Preporučljivo je da kad neko puca, ostali stanu dok kolega traži oborenu pticu, a zatim svi lagano krenu i izjednače se u zamišljenoj crti kretanja. Lov na prepelicu nije moguć bez obučena lovačkog psa. Neprikosnoveni kralj lova na prepelicu je sigurno ptičar koji svojim stilom, kratkim radom, perfektnim nosom i aportom zadivljuje. Nema ljepše scene od ptičara, koji tipično za svoju rasu pretražuje teren držeći glavu iznad raslinja, karakteristično maše repom i

lagano ulazi u zonu mirisa koju realizira čvrstom markom. Prepelica veoma strpljivo podnosi „markiranje“ psa pa nije rijetkost primijetiti je šćućurenu u travi na pedalj od njuške psa. Kada odluči poletjeti, odbaci se malo nožicama uvis i uz karakterističan zvuk krila odleti stotinjak metara dalje i spusti se opet u travu. Ne leti visoko, najčešće oko metar i pol iznad površine pa treba biti obazriv pri pucanju. Na prepelicu treba pucati s udaljenosti od 20 do 30 metara. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najveća dopuštena daljina gađanja je 3,5 m, a najmanji dopušteni promjer sačme za lov na prepelice je 1,7-3,5 mm. S manje udaljenosti, najčešće ćemo promašiti. A ako je i pogodimo, od nje neće ostati skoro ništa jer će je gust snop sačme raznijeti. Najbolje vrijeme lova na prepelicu je kada jutro odmakne i počne prijepodneva vrućina, u ranijim popodnevnim satima pa sve do sumraka, jer, kako se približava večer i one su sve živahnije. Lov na prepelicu spada u kraljevske lovove, jer je dinamičan, kratko traje, a dobro uvježban lovac u danu ima mnogo prilika za odstrjel. Prema aktuelnom Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2018/91., lov prepelica je predviđen od 5. 8. do 30. 12. 2018. godine.

Oružje

Nekada lovci nisu imali previše izbora. Uglavnom su koristili standardne puške s čokovima – čokom i polučokom. Danas većina pušaka ima izmjenjive čokove i najbolja je opcija 1/4 čoka za poluautomate ili 1/4 i 1/2 čoka za bokerice, a najbolja su punjenja od 28 do 30 g (jer imaju znatno manji trzaj nego punjenja od 34 g), a krupnoće od 1.7 do 1.9 mm (talijanska oznaka 10, 11 i 12). Dosta lovaca, zbog niže cijene, u lovu prepelice uspješno koristi sportsko „trap“ i „skeet“ streljivo. Prepelica se lovi puškama sačmaricama kalibra 20 i 16, ali i kalibrom 12, iako je za prepelicu prejak. Obično se koriste lovačke patrone po izboru, što se proizvođača tiče, s olovnom sačmom 14, 12 i eventualno 10. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni promjer sačme za lov na prepelice je 1,7-3,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 35 m.

Psi

Prije oko dvije hiljade godina, loveći s goničima lovci su zapazili da pojedini psi kada osjete divljač na logi stanu kao

ukopani s podignutom jednom prednjom nogom i ne miču se dok lovac ne priđe i ne podigne divljač. Tu su odliku iskoristili stvorivši od takvih pasa ptičare, pokazivače pretežno sitne i pernate divljači. Tako je nastao savremeni lovački pas ptičar. Stoljećima su pasmine selekcionirane i usavršavane. Ništa nije bilo prepušteno slučaju, pa danas ima preko 50 pasmina ptičara priznatih od strane međunarodne kinološke asocijacije FCI. Dok su kinolozi iz kontinentalnog dijela Europe stvarali svestrana ptičara, koji za lovca odradi sve osim „puške“, dotle su Englezi (otočani) išli u posve suprotnom smjeru, stvarajući pasmine tipičnih pokazivača, koji bi nakon pokazane divljači i pucnja nastavili tražiti novu divljač, a sve ostalo bi za njih odradio posebno školovan pas za to – retriever. Radi toga ptičare i danas dijelimo na engleske i kontinentalne, čisto iz navedenih razloga, iako današnja radna kinologija ne dopušta više ni „englezima“ da divljač samo pokazuju. Naime danas su radni ispiti za ptičare i zahtjevniji i složeniji pa na utakmicama višeg ranga i „englezi“ moraju stati na divljač, sekundirati drugom psu i aportirati divljač sa suhog i iz vode, što stvara svestranijeg i upotrebljivijeg psa u odnosu na onoga nekadašnjeg „engleza“. Međutim i današnja kinologija je prepoznala kontinentalce kao svestranije ptičare i njihove je ispitate rangirala za stepenicu više, a to je utakmica tipa E, odnosno svestrana utakmica za kontinentalne ptičare, što ne znači da su ovi zadnji bolji od onih prvih ili obrnuto, nego iz čisto praktičnih razloga, jer „englezi“ su refinjeniji i mekši, i nije preporučljivo sa njima loviti na velikim hladnoćama, a niti dlakavu divljač koja zahtijeva malo više oštine, a kontinentalci su nešto grublji i otporniji na teže uvjete lova, a baš na utakmici tipa „E“ kontinentalci to moraju i pokazati. Današnji lovac u odnosu na nekadašnjeg ima puno veći uvid u ponudu pasa ptičara zahvaljujući pisanim i elektroničkim medijima i može se u svakom slučaju odlučiti za pasminu koja će više odgovarati i njemu i podneblju u kojem lovi. Sve pasmine su dobre i kvalitetne samo neka su od čistih roditelja s radnom i eksterijernom dokumentacijom, jedino mu ne smije biti lijeno malo poraditi na obuci svoga lovnog pomoćnika. Neprikosnoveni kralj lova na prepelicu je njemački kratkodlaki ptičar. Naravno da su upotrebljive i ostale rase, poput vižli, njemačkog oštrodlakog ptičara i bretona, špringer je pas za mlade i dinamične lovce koji love prepelicu na svim terenima, ali kratkodlaki „nijemci“ plijene svojim stilom, kratkim radom, perfektnim nosom i aportom. U posljednjih nekoliko godina se izdvaja jedna posebna pasmina - engleski špringer španijel, ali ovi psi ne markiraju i mnogi lovci ih ne vole zbog toga.

Lovački psi

Nagrade i kazne

O nagradama je uglavnom svakom vlasniku psa sve poznato, ali treba da se nešto kaže i o kaznama, jer su one isto tako važne u školovanju kao i nagrada. Bez kazne se ne može psa školovati, jer u njegov razum treba ući spoznaja: „Ako izvršim zapovijed, bit ću nagrađen, ako je ne izvršim, bit ću kažnjen.“ Pri kažnjavanju je najvažniji moment u kojem se psa kažnjava. Svaki od nas lovaca je imao priliku vidjeti ovakav primjer.

Ptičar nađe zeca, stoji na njega i kada se zec dignu, juri za njim što najbrže i najdalje može, unatoč dozivanju i fućkanju vodiča. Kada se pas vratio, vodič ga priveže i istuče. Kada pas nađe drugog zeca, on i drugoga pojuri kao prvog, a vodič ponovi kaznu i tako to ide u beskonačnost. Rezultat: pas će i nadalje juriti zečeve, ali se neće nakon jurnjave vraćati vodiču, makar ga je on najprije ljubazno dozivao, a kasnije i najoštrije. On će ga iz daljine posmatrati, jer zna što će slijediti ako dođe u ruke gospodaru, a zatim će loviti divljač po svom nahodanju cijeli dan i tek će se nakon završenog lova pokunjeno i strašljivo približavati vodiču i posmatrati njegovo raspoloženje, tj. da li mu se sprema veća ili manja kazna. Što je u tom slučaju pogrešno? Pogrešan je moment kažnjavanja, a i vrsta kazne.

Kazna je djelotvorna samo onda kad slijedi u času izvršenja prekršaja, a ne smije se primjenjivati u času neizvršenja zapovijedi, jer djeluje upravo obratno od onoga što želimo postići.

Spomenuli smo primjer kako ne postizemo ništa ako smo psa kaznili kad se vratio iz jurnjave za zecom. Ako upriličimo situaciju tako da psa kaznimo u času kada je pokušao pojuriti za zecom (snažan potez koralom na dužoj uzici ili oštar pogodak praćkom u času kada je pas učinio prvi skok za zecom), pas će biti miran na zeca onako kako mi želimo i kako nam nalaže potreba pravilnog lova. Ako psa kažnjavamo u času kada nam nije htio donijeti ubijenog zeca zbog toga što mu je pretežak ili zato što ima prirodenu antipatiju za donošenje dlakave divljači (seteri), postigli smo to da nam on uopće neće divljač aporirati. U takvom slučaju treba kod kuće ponavljati vježbe donošenja umjetnim zecom, koji je iz početka lagan, a kasnije ga sve više opterećujemo, puneći vrećicu pijeskom koja se nalazi u zečjoj koži. Pri tome moramo imati maksimalnu strpljivost i ne smijemo škrtariti s pohvalama i dobrim zalogajima, a kazne potpuno isključiti. Koje kazne uopće upotrebljavamo u školovanju pasa? Prva kazna jest ukor oštrom riječju. Pas ne razumije naše riječi, ali razumije dobro ton kojim smo ih izrekli i taj je ton za njega osjetljiva kazna. Druga kazna jest

takođe oštra riječ popraćena hvatanjem za ovratnik kojim 2-3 puta potresemo. Treća kazna jest „daun“ i puštanje psa u tom položaju 1-5 minuta. Četvrta kazna jest puzanje psa na 5-10 m daljine, a zatim stavljanje u položaj „daun“ i blagi udarac tankom šibom. Prema težini prekršaja određivat ćemo i visinu kazne. Nikako ne smijemo za najmanji prekršaj određivati najveću kaznu.

Svako naknadno kažnjavanje nema nikakve svrhe i postaje bezrazložno mučenje. Ako nas pas nije poslušao u lovu, a mi ga kaznimo kad dođemo kući ili mu uskratimo obrok, nismo postigli ništa od onog što želimo postići, jer pas ne povezuje tu kaznu s prekršajem kojega je prije dužeg vremena učinio. Zbog toga je takva kazna potpuno promašena, i osim toga stvara nepotreban i štetan jaz između psa i vodiča.

Psa kažnjavamo uvijek vezanog na uzici (osim pogodaka praćkom). Nevezan pas ubrzo uvidi da može izmaknuti kazni pa na taj način iz jednog zla stvaramo dva. Pas, naime, pobjegne i neće doći k nama unatoč svim našim dozivanjima.

Kad nam pas nije izvršio zapovijed koju je naučio, treba ga ponovno uvježbavati, istim načinom kojim smo ga tu zapovijed počeli učiti. Svakako moramo ispitati uzrok zašto je pas otkazao poslušnost. Možda je bio umoran ili bolestan, a moguće je da ga je neko drugi nerazumnim zapovijedima iskvario. U tom slučaju moramo najprije odstraniti uzrok ne-posluha, a onda uvježbavanjem i nagrađivanjem pobuditi opet u psu volju za izvršavanjem zapovijedi.

Prema tome, nemojmo kažnjavati psa kada nije izvršio zapovijed - vježbajmo ga ponovno, jer smo možda mi krivi što je nije izvršio, uz moguće gore navedene objektivne razloge.

Pohvala i nagrada najpotrebniji su elementi školovanja pasa, naravno uz kazne o kojima smo govorili. Nagrade mogu biti riječ, gladenje, dobar zalogaj (meso), polazak na šetnju ili kupanje. Polazak na šetnju ili kupanje velike su nagrade psu. Mnogi će pas izvršavati zapovijedi, koje inače ne bi izvršavao, ako zna da će nakon toga ići na šetnju, a i obratno, tj. ako zna da, kad ne izvrši zapovijed, neće ići u šetnju. Na taj ćemo način naučiti lako psa da na zapovijed zalaje. Pas će, naime, vrlo rado zalajati kada vidi da se spremamo na izlazak sa njim. Tu njegovu spremnost iskoristimo tako da mu zapovijedimo da zalaje i, čim je to učinio, pohvalimo ga i odmah izađimo. Kad nekoliko puta to ponovimo, pas će rado izvršavati tu zapovijed. Ako je ne izvrši, uskratimo mu izlazak. Kada smo psa pojedinu vježbu dobro uvježbali, otpadaju zalogaji, ali pohvala ne smije nikada izostati.

PATKOLOV

Lov na barske ptice

uvjere da na novom mjestu nema opasnosti, za njima dolijeće cijelo jato.

VRIJEME LOVA I VRSTE

Zakon o lovstvu FBiH odobrava lov ptica močvarica: gusaka, pataka i liski već od 1. septembra, a od 1. oktobra svih vrsta šljuka. Kod nas je dopušteno loviti, i najčešće se love sljedeće vrste: guska siva (Anser anser), guska lisasta (Anser albifrons), liska crna (Fulica atra), patka gluhara (Anas platyrhynchos), patka žličarka (Anas clypeata), patka lastarka (Anas acuta), patka kržulja (Anas crecca), patka kreketaljka (Anas strepera) i patka pupčanica (Anas querquedula). To su bile patke plivačice, a od pataka ronilica: patka glavata (Aythya ferina) i patka krunasta (Aythya fuligula). Od barskih šljuka lovi se još samo bekasina (Gallinago gallinago). Lov na ove brze ptice veoma je zanimljiv i nepredvidiv. Događa se da na jednom terenu lovci imaju odličan prelet i lijepo se napucaju, a već sljedeći izlazak na istom mjestu poslije nekoliko dana, naleti tek po koja divlja patka. Ali i to su čari lova, jer ni najiskusniji lovci ne znaju hoće li toga dana imati jedva po koju šansu ili će se dobro nauživati obarajući brze, nepredvidive mete. Iskusni lovci godinama love na istim mjestima i odlično znaju kad počinje prelet, odakle i koja vrsta ptica dolijeće. Najčešće na određenim mjestima lete samo patke gluhare uz pokoju kržu, a neka su lovna mjesta prepuna liski i gnjuraca koji se veoma teško podižu na letenje. Najbolje vrijeme za lov močvarica iz lokalnih populacija jest upravo sada, početkom septembra. Već u drugoj polovici i na kraju septembra počinju migracije pataka u kojima se populacije svake vrste pomiču po ustaljenim ali kompliciranim selidbenim putovima koje

Lov na barske ptice, osobito patke, smatra se težom vrstom lova sitne divljači. Lovci u svijetu, osobito Španjolci, Francuzi i Talijani, izuzetno cijene ovaj lov i u tome imaju dugu tradiciju.

STANIŠTA

Idealni životni prostori ptica močvarica su obrasle i zarasle pliće vodene površine i dio kopna uz njih. To mogu biti močvare, bare, rukavci, lokve, rijeke, jezera, potoci, ribnjaci, ušća rijeka i zarasle morske obale. Najviše im pogoduju staništa obrasla močvarnim raslinjem-šašem, trskom i vodenim travama. Veoma bitni uvjeti za život ptica močvarica su: raznolikost staništa, čistoća (nezagađenost) vode, dovoljna količina hrane i mir u lovištu. Ove ptice, međutim, veoma dobro razlikuju uznemirivanje od ugroženosti te se veoma lako privikavaju na čovjekovu blizinu i urbanu buku. Ptice močvarice uglavnom su aktivne tokom cijelog dana. Svoju aktivnost započinju na vodi u ranim jutarnjim satima skupljajući hranu. Potom pronalaze neka mirnija mjesta na vodi, gdje se odmaraju, probavljaju hranu i dotjeruju svoje perje. Pred večer prelijeću u potrazi za hranom, spuštajući se na kopno ili neke druge vodene površine. Takve letove lovci nazivaju jutarnjim ili večernjim preletom. Patke lete najčešće u jatima (osim za vrijeme gniježdenja, kad su u parovima), ali prije polijetanja najčešće odlete jedna ili dvije u izvidnicu. Tada je potrebno biti strpljiv i dobro maskiran, čekati podizanje cijelog jata. Tek kada se one

Patka žličarka

Patka kržulja

biolozi i ornitolozi, bez obzira na intenzivno proučavanje, još uvijek nisu do kraja utvrdili. Naše lokalne divlje patke tada odlaze, a u naše krajeve dolaze druge, uglavnom sa sjevera ili istoka Evrope. To znači da će u lovištima stalno biti ove divljači u manje-više istom broju, ali ako ćemo loviti mlade patke koje su se kod nas izlegle, trebamo iskoristiti početak sezone.

NAČINI LOVA

Osim brzine leta, kojoj treba pridavati veliko značenje, i ostali faktori otežavaju ovaj lov i čine ga uzbudljivim, a mogu se opisati kao: položaj lovca u zaklonu, koji je najčešće neudoban, bio on na zemlji ili u čamcu, nemogućnost određivanja približnih udaljenosti, nesigurna svjetlost zore ili sumraka te magla, kiša ili led a u toplijem dijelu sezone rojevi nesnosnih komaraca. Među

Crna liska

mnogobrojnim načinima lova na ptice močvarice, treba izdvojiti tri najčešća: lov gacanjem ili pretraživanjem, lov iz čamca i lov dočekom na kopnu ili u plovilu. Lov gacanjem ili pretraživanjem teče tako što lovac pretražuje staništa pataka ili drugih ptica močvarica gazeći po vodi dubokoj do koljena, ili uz pomoć ribarskih čizama i nešto dubljoj, i puca na ptice koje ispred njega polijeću. Početkom sezone patke obično puštaju lovca posve blizu, tako da skoro uvijek polijeću u okviru najefikasnijeg dometa puške. Zbog toga je ovaj način lova najčešće uspješan, ali i od lovca zahtijeva navršeno tjelesnog napora. Ovakvim načinom lova uglavnom se mogu baviti mlađi lovci s dobrom kondicijom, a stariji se mogu postaviti na čeke u zasjedu na obali i pucati na ptice koje nalete iznad njih. Za ovakav lov bitno je pravilno se opremiti, jer od toga zavisi kako će se lovac prilikom lova osjećati. Kako se lovi u toplo doba godine, a uz to i tjelesno napreže, treba se obući što lakše i komotnije. Redenik

za municiju se stavlja oko vrata, da ne bi došlo do kvašenja patrona a onda i štopanja puške i zatajenja hitaca. Lov iz čamca: Prema međunarodnoj konvenciji koju je potpisala i Jugoslavija 1973. godine, i danas vrijedi pravilo za sve države nastale njezinim raspadom – zabranjuje se lov ptica močvarica koristeći motorne čamce. U ovaj se lov, dakle, ide samo čamcima ili ladicama na vesla, tj. ručni pogon. U iznimnim slučajevima, čamac s motorom može se koristiti za prevoz do određenih mjesta za čekanje ili za sakupljanje odstrijeljenih ptica. To je dobra pomoć jer se događa da ponekad struja plijen odnese daleko niz vodu. Loveći iz čamca lovci (najbolje samo dvojica) podijele uloge: jedan sjedi s puškom „na gotovs“, a drugi na krmi s veslom, ali i njemu puška treba biti pri ruci. On je zadužen nečujno upravljati čamcem vozeći ga što bliže uz poplavljene vrbe gdje se skrivaju patke i druge barske ptice. One se skrivaju pojedinačno ili u manjim jatima i kad primijete čamac, naglo polijeću prema otvorenoj vodi. Ako čamac plovi tiho i blizu obale tako da ga ptice od granja ne mogu na vrijeme primijetiti, poletjet će blizu u okviru efikasnog dometa puške. Uspjeh ovoga lova zavisi, između ostalog, i od vještine veslača. Prilikom pucanja mora se voditi računa o nestabilnosti čamca na vodi, i pritom poduzeti sve mjere opreza. Lov čekanjem podrazumjeva da je kamufliran zaklon jamstvo dobrog uspjeha. Kad je u pitanju prelet onda možemo koristiti ivice trske ili druge visoke vegetacije. Ako je riječ o dočeku, prirodne zaklone je rijetko kad moguće upotrijebiti jer su mjesta na kojima se barske ptice zadržavaju i hrane obično na priličnoj udaljenosti od oboda pojasa trske ili drugoga karakterističnog prirodnog zaklona. Zato je na golj površini najbolje iskopati rupu (ako to podloga dopušta) i zamaskirati je granjem i trskom koja se pobode okolo čeke. Zaklon bi trebao biti što je moguće niži i dobro prostran kako ne bi sputavao lovca pri pucanju. Ovo je posebno bitno za prelet jer divljač može naići pod raznim uglovima. Naravno da zaklon treba pripremiti ranije, najbolje dan-dva uoči lova. Neki lovci koriste vještačke mamce – drvene ili plastične siluete ptica koje namjeravaju loviti. Pobodu ih grupno ili pojedinačno na mjestima hranidbe u blizini zaklona. Najbolji moment pucanja je trenutak

Šljuka bekasina

neposrednog slijetanja, kad ptice maksimalno uspire let, a raširenih krila imaju najveću površinu kao meta.

PSI

Uz sve navedeno, lov na ptice močvarice je nezamisliv bez dobrog psa ptičara, osobito onog obučenog za donošenje (aportiranje) divljači iz vode. Kratkodlaki i oštrodlaki njemački ptičari kao stvoreni su za rad na močvarnim područjima. Ovi psi su jake fizičke konstrukcije i veoma dobro podnose ekstremne uvjete lova u vodi i oko nje. Ponegdje se koriste engleski seter i mali ali jako izdržljivi francuski ptičari, epanijel bretoni, a u posljednje vrijeme sve češće springer spanieli. Nezamjenjivu ulogu donosača (aportera) iz vode bez premca obavljaju nadaleko poznati labradori. Ovi psi uživaju gacajući kroz trstiku i barsko raslinje u potrazi za patkama. Znaju biti jako strpljivi čekajući sa lovcem – u čamcu ili u nekom zaklonu na čeki – kad će dobiti zapovijed „aport“, tada se munjevito bacaju u vodu u potrazi za odstrijeljenom ili ranjenom divljači. Teško odustaju i rijetko se vraćaju bez plijena, ako ga je lovac odstrijelio.

ORUŽJE I MUNICIJA

Iako bi za različite načine lova trebalo koristiti puške s različitim čokovima, naši lovci nemaju mnogo izbora. Najveći postotak lovačkih pušaka čokiran je standardno, polu čok – puni čok, što je idealna kombinacija za lov na preletu, a za lov pretraživanjem (gacanjem) poželjnija je blaža čokiranost cijevi. Kako nemaju izbor, naši lovci taj problem rješavaju tako što puste da divljač malo odmakne i tada pucaju. Što se tiče pušaka, može se koristiti bilo koja sačmarica standardnih kalibara – 12, 16 ili 20, s tim što kalibar 12 ima prednost u pogledu količine sačme i efikasnog dometa. MunICIJA za lov barskih ptica na početku lovne sezone trebalo bi biti

sitnije i ne pretjerano jakog punjenja. Dosta lovaca, u početku sezone, veoma uspješno lovi divlje patke sportskim TRAP streljivom (standardna je kombinacija streljiva 2,5 i 3,0 mm s punjenjem od 28 i 34 grama). Za divlju gusku možemo primijeniti ista pravila, samo što krupnoću sačme povećamo za 1 mm. Razlog tome je da su ptice u ovo doba godine „mekane“ na ranu, što je posljedica rastresitog ljetnog perja i tanjeg sloja sala ispod kože nego što je to u zimskom razdoblju. Jače punjenje i krupnija sačma dolaze u obzir samo kad je hladno, kad puše hladan vjetar pa guske, patke ili liske lete na granici efikasnog dometa sačme. Tada koristimo nešto krupniju sačmu, tj. od 2,7 do 3,0 ili maksimalno do 3,5 mm, punjena s 36 grama. Divlja patka leti brzinom od 28 metara u sekundi, a to znači da ako ne uhvatimo dovoljno pretjecanje, od „patkolova“ nema ništa.

M. Bešlić

Vrane

u fazanskim lovištima

Kreja

Kreja (*Garrulus glandarius*) pripada porodici vrana. Gnijezdi se u svim našim fazanskim lovištima; napada tek izležene fazančiče, pljačka fazanska gnijezda pa se ubraja u štetne vrste u lovištu za vrijeme gniježdenja i odgoja fazana. Kreja je dugačka 32-34, a raskriljena do 55 cm. Rep je dug oko 15 cm. Perje joj je crvenkasto-smeđe, nadrepak i jedan dio krila su bijeli, a mala pokrivena pera su sitno plavo i crno prugasta. Na tjemenu ima poduže perje koje može nakostriješiti. Kljun je kratak, ravan i jak. Gnijezdo pravi obično na niskom drveću. U aprilu i početkom

maja ženka snese 5-8 zelenkastih, tamnim tačkicama poprskanih jaja. Izleže ih za 16-18 dana. Kreja je vesela, živahna i radoznala ptica koja naseljava gotovo sve oveće komplekse hrastovih šuma. Pored oštih, uobičajenih glasova „re, re, re“, kreja oponaša glasove i drugih ptica, naročito pjevica, što joj pomaže da se lakše približi njihovim gnijezdima koja nemilosrdno pljačka, bilo da su u njima jaja ili mladunci. Lako i vješto se probija kroz najgušći šumski čestar, a ima i lak i dosta brz let, ali ipak nerado prelijeće preko većih čistina pa ju je na takvim mjestima teško pogoditi. Našim populacijama kreja u jesen i zimu se pridružuju primjerci iz sjevernih krajeva Evrope. Tada se mogu vidjeti 15 i više kreja koje prikupljaju i raznose šumske plodove spremajući ih za zimnicu. Najviše se hrani biljnom hranom: žir, bukvice, lješnjak, glog, šipurak, zova, divlja trešnja, dud, kupina,

a zimi uzima kukuruz sa fazanskih hranilišta. Tridesetak posto krejinog jelovnika čini hrana životinjskog porijekla: mladunčad svih vrsta ptica pjevica, fazana, jarebica i divljih golubova, jaja, insekti, kišne gliste. Sakupljanjem i raznošenjem hrane, kreja na taj način, donekle, obavlja korisnu ulogu zasijavanja šumskih površina, ali je jako štetna od aprila do juna, kada se fazanke gnijezde, odnosno kada su fazančiči mali i još nesposobni da pobjegnu ili da se suprostave napadaču.

Svraka

Svraka (*Pica pica*) je vrlo prepoznatljiva ptica, spada u porodicu vrana, dugačka je od 42-46 cm, u čemu rašljast rep sam učestvuje sa oko 25 cm, a kljun s oko 3,5 cm. Raspon krila je oko 40 cm, a visina nogu

svrake iznosi oko 5 cm. Na glavi, vratu, guši i ledima perje joj je crno, dok su krila i rep tamnozeleni s metalnim sjajem. Bijelo perje joj je na grudima, trbuhu i ramenima. Svraka je vrlo okretna, nemirna, snalažljiva ptica i velika štetočina jer nanosi osjetne gubitke

korisnim pticama, osobito prvim leglima fazana. Živi u parovima doživotno, a krajem jeseni i zimi se okuplja u jata sa preko 100 jedinki. Pari se jedanput godišnje i snese od 4-8 malih zelenkasto-bijelih jaja s tamnim pjegama. Gnijezdi se na drveću u gnijezdima koja su odozgo dobro pokrivena a sa strane imaju ulaz. Gnijezda gradi od grančica i šiblja i ona predstavljaju prava mala utvrđenja u kojima je potpuno obezbjeđena sigurnost njenih mladih, koji se osamostaljuju nakon 22-25 dana. Istovremeno, svraka ugrožava legla mladih fazana pa čak nekad napada i fazanku koja izvede mlade u šetnju. Ako u travi primjeti fazančiče, prati ih leteći lagano i čeka da koje zaostane, te ga zgrabi i nosi svojim mladima. Svraka zna da napada i gnijezdo fazana koje je ostalo trenutno nezaštićeno, tako što sva jaja u njemu razbije i ispije. Svrake okupljene u jatima napadaju na hranilišta pa tako pakupe dobar dio hrane namijenjene za fazane i jarebice. Znaju da oduzmu i dobar dio zaloga iz kljuna jastrebu mišaru ili da raznesu ostatke plijena drugih grabljivica. Pored insekata i ptičijih jaja zna se ponekad hraniti i plodovima šumskih biljaka, sjemenkama i bobicama, ali i miševima i puževima. U posljednjih nekoliko godina u Bosni i Hercegovini svrake su se toliko namnožile da predstavljaju ozbiljnu prepreku za populaciju pernate divljači, naročito fazana i jarebica.

Čavka

Čavka (*Colaeus monedula*) takođe pripada porodici vrana, ali u fazanskom lovištu ne pričinjava štetu iako njen jelovnik čini hrana 70% životinjskog porijekla (štetni insekti, puževi). Čavka je dugačka 30-32, a raskriljena 65-70 cm. Rep joj iznosi oko 13, a kljun 3 cm. Na zatiljku

i plećima je pepeljastosiva, a krila i rep su crni. Odozgo je sivo-crna, a sa strane vrata ima bijelo-sivu pjegu. Oči su bjelkaste, kljun i noge su crni. Gnijezdi se u šupljinama starih zidina, stijena i strmih riječnih obala, u dimnjacima i potkrovlju napuštenih zgrada, na tornjevima i šupljem drveću, obično u kolonijama. Ženka u aprilu snese 4-6 plavo-sivih jaja poprskanim pjegama, koja izleže za 18-20 dana. Manja brojnost čavki koje se gnijezde u fazanskim lovištima je uslovljena nedostatkom pogodnih mjesta za gniježdenje. Čavke su često u društvu gačaca, sivih vrana i kreja. Najveća brojnost ovih ptica je u jesen i zimu, kada zajedno sa gačcima dolaze na prenočišta u velike komplekse bagremovih i topolovih šuma i na visoka usamljena stabla. U proljeće i ljeto čavke se skoro i ne primjećuju u lovištima, jer su tada rasturene po svojim gnijezdilišnim biotopima. Tada se hrane skoro isključivo štetnim insektima, a u jesen uzimaju zrnavlje žitarica, ali su štete od čavki neznatne.

Obrtno-čepni karabin ATA Turqua .308 Win.

ATA Turqua

Turska je kroz historiju predstavljala vojnu moćnu silu, koja se oružjem snabdijevala uglavnom iz sopstvenih izvora. I danas je industrija oružja u Turskoj jedna od najrazvijenijih u svijetu. Na desetine turskih fabrika trenutno proizvodi mnoštvo modela vojnog, ali i civilnog oružja poput sačmarica, pištolja, revolvera, vazdušnog i gasnog-startnog oružja. Jedino što Turci nisu proizvodili, jeste obrtno-čepni karabin.

To se promijenilo 2016. kada je na sajmu IWA u Nirnbegu predstavljen Turqua, prvi turski repetirajući karabin. Proizveden je u fabrici Ata, koji je sredinom šezdesetih godina XX vijeka, osnovao u Incesu-Kayseri poznati puškar Celal Yollu. Prvo proizvodio jednocjevne i dvocjevne S (side by side) sačmarice položenih cijevi, da bi njegovi nasljednici u svojoj savremenoj fabrici izrađivali 60.000 komada oružja. Od tog broja u izvoz ode 90%. Prvi turski ATA karabin Turqua za sada se nudi isključivo u kalibru .308 Win, ili prevedeno u metrički sistem 7,62x51 mm. Ovo je prva turska repetirka ožljebljene cijevi, zasnovana na originalnoj konstrukciji, koja se ni u jednom detalju ne oslanja na neko poznato rješenje, što pokazuje da su turski konstruktori već toliko iskusni da im nisu potrebna tuđa idejna rješenja.

Turqua .308 W je obrtno-čepni repetirajući karabin koji odbravljuje cijev pokretom ručice zatvarača na gore, pod uglom od 600. To znači da se bravljenje obavlja preko tri čeona zabravljajuća brijega, koji između sebe grade uglove od 1200. Zabravljivanje je u masivnom čeličnom kovanom sanduku, što je uz dužinu cijevi od 61 cm rezultiralo nešto većom masom ovog oružja - 3,54 kg. Želja konstruktora je da stvori jak sanduk ovog karabina. Zadnji most sanduka nije prosječan za prolaz ručice zatvarača, već je ručica smještena iza njega, što dodatno podiže čvrstinu sanduka. Ručica je povijena unazad i njen kraj s velikom, po sredini radlovanom (nareckanom) kuglicom, pada tačno iznad obarača. To je ergonomski najbolje mjesto za kraj ručice zatvarača. Sanduk s desne strane ima u zlatnoj boji veliki natpis Turqua, dok se sa gornje strane sanduka nalazi duga čelična - 22 mm pikatini šina, izvedena dimenziono po američkom standardu 1913 Mil-STD. Šina nema nagib. Postoje opcije ovog oružja i s mehaničkim nišanima, ali je većina pod modela opremljena cijevima bez njih. Gde je to dozvoljeno, fabrika na usta cijevi ugrađuje i navoj za vezu prigušivača ili gasne kočnice. Unutrašnjost cijevi je hladno

kovana i zatim se cijev podvrgava specijalnom postupku termičke obrade, koji podiže tvrdoću i odstranjuje zaostale napone u cijevi. Postoje četiri zavojnice u cijevi, čiji je korak uvijanja 1:280 mm. Posebno se vodilo računa o kruni cijevi, zapravo završnoj obradi usta cijevi, koja ovde ima izlaz urađen pod uglom od 110. Cijev je slobodno plivajuća, što znači da posijle snaduka, više ni u jednoj tački ne dodiruje kundak. Bravljenje obavlja u sanduku, a ne u cijevi što je u suprotnosti s novom modom izrade lakih pušaka, sa sanducima od ergala (legura aluminijuma). Sanduk, kao i zatvarač, ima namjenske otvore, kroz koje bi istekli u bezbjednu stranu vreli gasovi, ukoliko bi igla probušila kapislu ili ako bi došlo do prskanja čahure. Dno čahure leži u čelu zatvarača, duboko opasana čeličnom ivicom zatvarača. Izvlakač je širok i njegovo dugo tijelo, skoro dvostruko duže od bravećih bregova, radi na principu pouzdane dvokrake poluge, kao kod pištolja. I izbacivač je neobičan: manjih je dimenzija od uobičajenih, a leži pod uglom od 1200, nešto bliže izvlakaču. Izbacivač potiskuje jaka klasična opruga. Zatvarač je monolitan, dug i masivan. U zadnjoj polovini, prema ručici ima urezane kanale po spoljnoj površini. Iz zadnjeg dijela zatvarača (spojnica), daleko unazad izviru iglasti indikator obilježen crvenim prstenom. Pogledom ili opipavanjem ovog indikatora, strijelac lako zaključuje da mu je nategnut udarni mehanizam. Iza ručice je komanda kočnice, lijepo oblikovana, koja liči na kočnicu starih Staijer Manlicher karabina. Idealno naliježe na palac i kažiprst u oba smjera: pri otkočivanju i kočenju puške. Kočnica ima tri položaja: ukočeno sve; osigurano od opaljenja ali moguća je manipulacija zatvaračem u cilju punjenja, dopunjavanja i pražnjenja; treći prednji položaj kočnice čini pušku spremnom za pucanje. Obarač s dva koljena je podesiv u smislu sile opaljenja. Opseg podešavanja sile opaljenja se kreće od 0,8 da N do 1,6 daN; odnosno obarač drži teg od 0,8 do 1,6 kg. Lijep je i položaj obarača uz dobar prilaz u zimskim debelim rukavicama. Puška Turqua se hrani iz čeličnih odvojivih okvira, u koje u dva reda staje ukupno pet metaka. Okviri se drže za sanduk bravicama čije su komande ugrađene s obe strane dna okvira. Pritiskajući istovremeno obje ove nareckane površine, okvir će nam sam ispasti na dlan. Važno je da napomenemo da je kod ove puške moguće dopunjavanje metak po metak, s gornje strane sanduka. To kod jednoređih

- linijskih okvira nije moguće. Ovo lako dopunjavanje mnogi lovci vole i koriste, naročito u dinamičnom lovu na divlje svinje. Turska je poznata po svom kavkaskom orahu i zato su nauljeni mat kundaci na Turqua karabinu lijepo i kvalitetno urađeni. Ima ih u ponudi ravnih, s visokom, ali i sa podesivom obrazinom. Postoje pored orahovih i kundaci od drvenog laminata. U svim slučajevima imaju kvalitetno čekirane površine u zoni hvata obje ruke. Prednja čekirana površina ide po cijelom poluobimu kundaka: bočno i dole bez prekidanja. Debeli gumeni potkov kundaka amortizuje trzaj. Položaj i veličina ručice, tj. kuglice zatvarača i ugao od samo 600, čine repetiranje veoma brzom i lakom radnjom. Turci su u svom prvom pokušaju napravili oružje za izbjirljive lovce.

Tehničke karakteristike

ATA Turqua

Kalibar: .308 Win (7,62x51 mm)

Preciznost: 1 MOA - 3 metka na 100 yd (2,65 cm na 91,44 m)

Cijev: Cr-Mo čelik, hladno kovana, 61 cm, sa ili bez meh. nišana

Obarač: podesivi 0,8 do 1,6 kg

Bravljenje: 3 brijega pod 1200 u čeličnom sanduku

Otklon ručice: 600

Sanduk: čelični monoblok

Kočnica: 3 položaja - ručna

Kapacitet: 5 metaka, izmjenjivi okvir

Kundak: drvo orah ili laminat

Masa: 3,65 kg

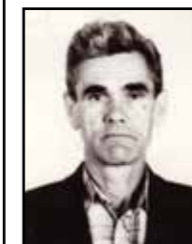
IN MEMORIAM

Avdibegović (Hasan) Hamid
(1932. - 2018.)

Nakon kraće bolesti, u 86 godini života, preminuo je naš dugogodišnji član i počasni lovac Hamid. Kao lovac od 1980. više puta je nagrađivan za svoj doprinos u razvoju lovstva. Bio je uzoran i duhovit lovac, pokretač lovačkih akcija i veselog druženja zbog čega ćemo ga se svi rado sjećati, a posebno lovci Sekcije „Kladanj“ i Grupe „Plahovići“. Hamidovim častnim lovačkim putem korača njegov sin Mersudin, dugogodišnji član Društva i izuzetan lovac. Hvala našem dragom Hamidu za sve godine druženja, neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Sokolina“ Kladanj

Hotović (Ramo) Džafer
(1936. - 2018.)

Nakon kraće bolesti, u 82 godini života, preminuo je naš dugogodišnji član i počasni lovac Džafer. Kao uzoran lovac još od 1966. ostavio je dubok trag u razvoju lovstva. Njegovu ljubav prema prirodi i lovu, koju je s nama nesebično dijelio, nikada nećemo zaboraviti, a posebno će ga se rado sjećati članovi Sekcije „Brateljavići“. Hvala našem dragom Džaferu na prijateljstvu, neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Sokolina“ Kladanj

Šarić (Mujo) Hazim
(1955. - 2017.)

U oktobru će se navršiti godina dana od kako je, nakon kraće bolesti, na Ahiret preselio naš Hazim, počasni član, dobitnik brojnih priznanja za pregalaštvo u oblasti lovstva. Njegova marljivost je bila uzorna dok je obavljao razne dužnosti, od grupovođe, predsjednika Sekcije do delegata u u Skupštini Društva. Hvala našem vrlom Hazimu na prijateljstvu, neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Sokolina“ Kladanj

Bijelić Sifet

U novembru se navršilo 10 godina od kako je redove LD „Jelen“ Gradačac napustio naš Sifet, zaljubljenik u lov. Ostali smo bez iskrenog i dobrog prijatelja i uzornog lovca. Ostatak će nam svima u trajnoj i dragoj uspomeni, a posebno članovima Sekcije „Vučkovci“. Neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Jelen“ Gradačac

Tučić (Ohran) Muharem
(1947. - 2017.)

Navršila se je godina dana od smrti našeg počasnog člana Muharema. Svojim je znanjem i susretljivošću uvijek je bio pri ruci svakom članu, naročito mnogim mladim lovcima kojima je bio mentor. Obavljao je razne dužnosti, od predsjednika Sekcije, lovovođe revira i u više mandata član Predsjedništva SLD TK, a zbog svojih zasluga za razvoj i afirmaciju lovstva dobio je brojna odlikovanja. Kao dobar čovjek i lovac, cijenjen i poštovan, zauvijek će ostati u sjećanjima svih onih koji su ga poznavali, a posebno članova Sekcije „Solina“. Neka mu je rahmet duši i da mu Allah podari Džennet.

LD „Tuzla“ Tuzla

Fotolov plovki

